

Látková bilance filtrace a stanovení filtračních konstant

Úvod:

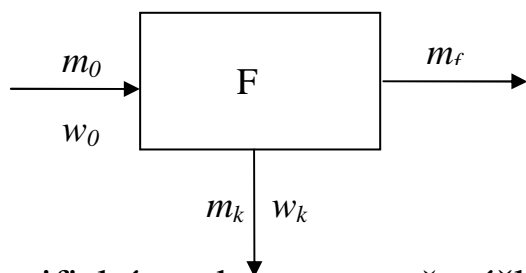
Filtrace je kombinovaná operace tuhé a tekuté fáze (kapaliny nebo plynu), při které se tuhé částice oddělují od tekuté fáze filtrační přepážkou. Filtrace má široké uplatnění v denní (vzduch pro spalovací motory) i průmyslové praxi (vzduch pro katalytické oxidační procesy, filtrace šťáv v cukrovarech atd.). Experimentálně snazší je filtrace v systému tuhých částic v kapalině, nejlépe vodě, a proto se jí budeme zabývat.

Úkol:

- 1) Vypočítat látkovou bilanci filtrace vodní suspenze nerozpustné látky
- 2) Zjistit vliv tlaku na odpor filtrační přepážky
- 3) Zjistit vliv tlaku na odpor filtračního koláče
- 4) Zjistit konstanty kvadratické filtrační rovnice při filtraci neustále homogenizované suspenze za konstantní tlakové difference

Teoretický úvod:

1) Látkovou bilanci filtrace vypočteme podle schématu shodného se schématem obr.28 v učebnici teorie. Hmotnost suspenze m_0 s koncentrací filtrátu vyjádřenou hmotnostním zlomkem filtrátu w_0 se filtrací rozdělí na hmotnost filtrátu m_f a hmotnost koláče m_k obsahující zadržený filtrát s koncentrací w_k . Součin $m_k w_k$ je hmotnost vlhkosti zadržené v koláči, stručně **zadrž** filtrátu. Hmotnost filtrátu zadrženého filtrační přepážkou zahrnujeme do hmotnosti filtrátu.

2) Vliv tlakové difference Δp (na filtru a pod ním) na rychlost filtrace v_f filtrem o ploše S , kterým se za dobu $d\tau$ zfiltruje objem dV_f filtrátu o dynamické viskozitě η při okamžité tloušťce koláče l se

specifickým odporem α přepážkou o specifickém odporu R

$$v_f = \frac{dV_f}{S d\tau} = \frac{\Delta p}{\eta (R + \alpha l)} \quad (2)$$

Jednotka rychlosti filtrace $[m s^{-1}]$ představuje rychlost proudu filtrátu protékajícího filtrem.

Specifické odpory R přepážky zjišťujeme při nulové tloušťce koláče ($l=0$) filtrací při konstantních tlakových differencech Δp . Pak má rov.2 tvar

$$v_f = \frac{dV_f}{S d\tau} = \frac{\Delta p}{\eta R} = \frac{V_f}{\tau S}$$

odkud

$$R = \frac{\Delta p \tau S}{\eta V_f} \quad (3)$$

3) Známe-li specifický odpor R přepážky, můžeme vypočítat specifický odpor α koláče o povrchu S a tloušťce l z objemu filtrátu V_f o dynamické viskozitě η , který získáme promýváním koláče za dobu τ při stálé tlakové diferencii Δp :

$$\alpha = \frac{\Delta p \tau S}{\eta l V_f} - \frac{R}{l} \quad (4)$$

4) Konstanty A [m^3] a B [$m^6 s^{-1}$] kvadratické rovnice pro filtraci suspenze s konstantní koncentrací tuhé fáze při konstantní tlakové diferencii a narůstáním tloušťky filtračního koláče lineárně s objemem filtrátu

$$V_f^2 + 2 A V = B \tau \quad (5)$$

zjistíme z několika měření objemů filtrátu a dob jejich jímání při dodržení konstantní koncentrace suspenze a tlakové difference. Ze změřených objemů filtrátu a dob filtrace sestavíme všemi kombinacemi dvojice rovnic, ze kterých vypočteme hodnoty konstant A a B a jejich aritmetické průměry. Podle učebnice teorie str.55 rov. (R 5-22) a (R 5-23) by měly být konstanty rovny

$$A = \frac{\rho_k S R}{\alpha \rho_f W_k}, \quad B = \frac{\Delta p \rho_k S^2}{\alpha \eta \rho_f W_k} \quad (6)$$

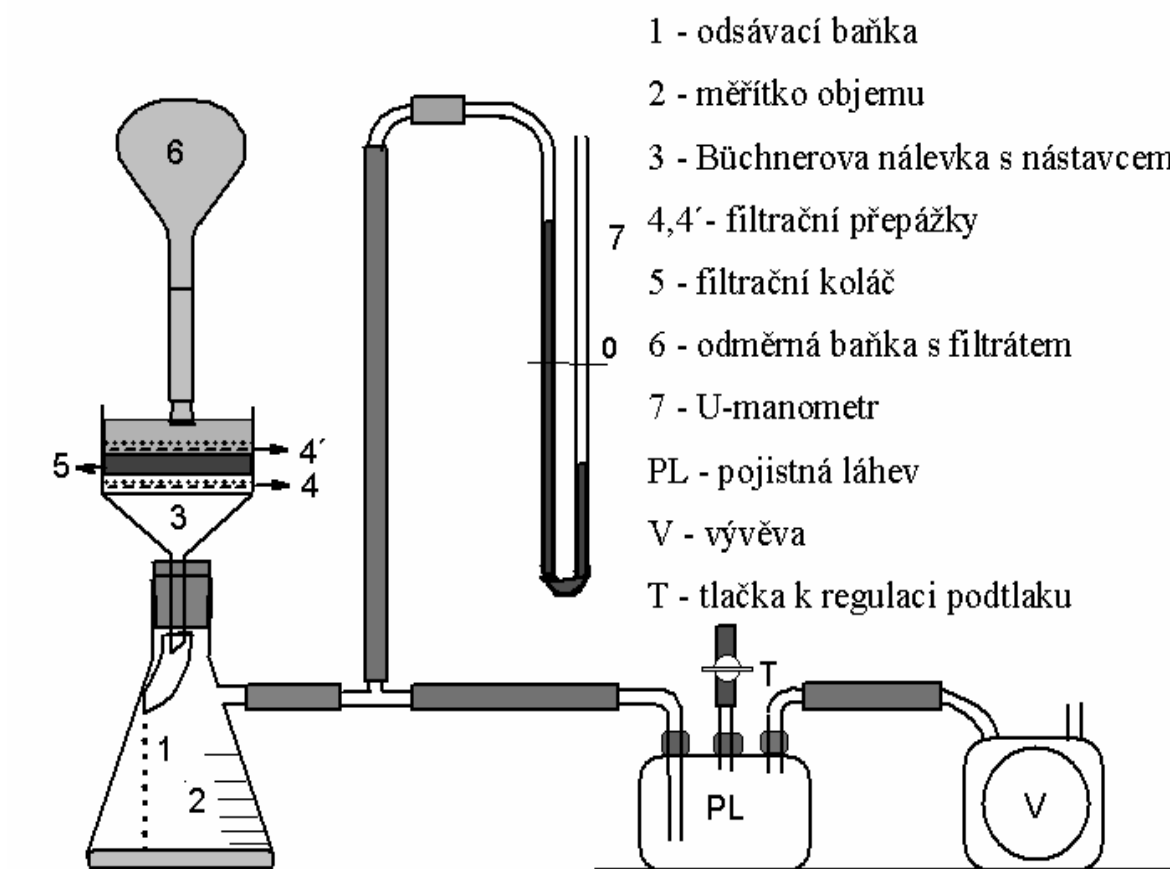
kde ρ_k je hustota koláče vypočtená podle pokynu na str.55 učebnice teorie ($\rho_k = \rho_s w_s + \rho_f w_f$; ρ_s je hustota suspendované látky, w_s její hmotnostní zlomek, ρ_f hustota filtrátu a w_f jeho hmotnostní zlomek v koláči) a

W_k hmotnost koláče připadající na jednotkovou hmotnost filtrátu vypočtená podle pokynu na téže stránce ($W_k = \frac{m_k}{m_f} = \frac{m_k}{V_f \rho_f}$).

Konstanty A a B vypočtené a) z pokusných filtrací suspenzí, b) z veličin uvedených v rov. (6) mají praktický význam pro výpočet doby filtrace τ suspenzí při konstantní tlakové diferencii :

$$\tau = \frac{V_f}{B} (V_f + 2A) = \frac{\eta}{\Delta p S} V_f \left(\frac{\alpha \rho_f W_k}{\rho_k S} V_f + 2R \right)$$

Sestava aparatury

Uvedená filtrační aparatura je modifikací filtračního zařízení podle Kafarova, ve kterém je jednoúčelová odměrná nádoba nahrazena běžně dodávanou odsávací baňkou s pokusně napsanou stupnicí objemů. Filtrační přepážka 4' má při promývání koláče 5 zabránit jeho erozi nárazem filtrátu vytékajícího z baňky 6.